

Adrian MIHALACHE

Strip-tease

Eric-Emmanuel Schmitt este un autor nu numai premiat, ci și jucat în mai toată lumea. Piesa lui despre Marie Curie, *Laurii doctorului Schutz*, s-a reprezentat cu succes la Teatrul Nottara. Drama *Variațiunile enigmatice* – titlu inspirat de variațiunile simfonice *Enigma*, de Edward Elgar – a fost pusă în scenă de Claudiu Goga la același teatru. Lucrarea din urmă, deși constă dintr-o lungă conversație între două personaje, un bărbat de anvergură și unul „de interior”, nu este nici statică, nici lipsită de tensiune. Autorul este extem de abil atât în întrețeserea replicilor inteligente, înzestrate cu aroma paradoxurilor ușoare, cât și în construcția riguroasă de ansamblu, care valorifică din plin suspansul și surpriza. Admirabilă este dispunerea loviturilor de teatru succesive: prima se produce exact la secțiunea de aur a textului, a doua la secțiunea de aur a restului, păstrându-se și un efect tare pentru final.

Principiul unei asemenea piese este cel al dezvăluirii treptate a adevărului despre un proces gata încheiat înainte de începerea piesei. Este ceea ce D. I. Suchianu numea „dezînșelarea” spectatorului, procedeu de mare efect pe moment, dar oarecum decepționant la o privire retrospectivă. Realitatea experienței complexe care îi leagă pe cei doi eroi este dezgolită cu metodă și

Mircea DIACONU și Alexandru REPAN.

control, stârnind la culme interesul și înfrigurarea spectatorilor, cam la fel cum se procedează într-un bun spectacol de strip-tease. Și într-un caz și în celălalt, există momente cruciale – loviturile de teatru, respectiv scoaterea pieselor „esențiale” ale îmbrăcămintei. Dezamăgirea ulterioară a spectatorului constă, de asemenea în ambele cazuri, în faptul că, în loc să asiste la desfășurarea „pe viu” a unui proces care să conducă la ceva nou, nebanuit, finalul nu face decât să descopere complet o situație dată, preexistentă, așa cum ultimul voal al oricărei Salomee nu face decât să descopere însemnele previzibile ale speciei. Piesa era, de fapt, încheiată înainte de a fi început, iar noi aflăm aceasta abia când ea se sfârșește.

Cel care pune în scenă asemenea piesă trebuie să fie extrem de atent cu *timing*-ul, astfel încât arhitectura scenariului, cu secțiunile respective, să fie reprodusă și în timp real al spectacolului. Din păcate, în cazul de față, acest lucru nu se întâmplă. Claudiu Goga pune în evidență momentele de răsturnare a perspectivei, dar nu gestionează destul de minuțios intervalele dintre ele. Ca urmare, piesa devine un *sitcom* oarecare, în care se tăifăsuiește lejer, iar sublinierea sonoră a replicilor de efect aduce aminte de râsetele din *off*, specifice genului. Surprinzător din partea lui Sică Rusescu, decorul este neinspirat. El constă dintr-o imagine anostă proiectată pe fundal, care-și schimbă culoarea prin „deplasare spre roșu”, arătându-ni-se, astfel, că atmosfera „se încălzește”. Ca urmare, spațiul de joc uniform nu oferă schimbări de perspectivă. Actorii Alexandru Repan și Mircea Diaconu discută tacticos, situați, mai tot timpul, în același plan, în profil față de public. Desigur, este vorba de actori mari, care știu să rețină atenția spectatorilor, dar, în absența unor sugestii adecvate, jocul lor de scenă este prea puțin inventiv. Mircea Diaconu reușește să marcheze mai exact evoluția sa de la condiția de vizitator umil la aceea de oponent redutabil. El reușește să dezvăluie clar felul cum „voința de putere” contaminează atât elanul sentimental cât și dorința de cunoaștere, iar replica privind zonele erogene sună atât de bine, încât stârnește aplauze. Alexandru Repan preferă o construcție în trepte, personajul său pierzându-și siguranța de sine prin șocuri bruște, nu prin degradare continuă. Din păcate, exteriorizările prin căderi în genunchi, gemete etc. nu sunt cele mai fericite soluții. Totuși, contrastul dintre cele două moduri de reprezentare, unul bazat pe tranziția lentă, celălalt, pe o succesiune de căderi, este benefic spectacolului, infuzându-i un surplus de varietate.

Se crede, în mod greșit, că inovațiile regizorale își au locul doar în piesele laxe, care nu mizează pe construcția dramatică sau pe replicile de efect, acestea din urmă fiind lăsate, îndeobște, în grija actorilor. Spectacolul trăiește din sinergia limbajelor, simplul acompaniament nu face din cântec o simfonie.

Variațiuni enigmatice de Eric-Emmanuel Schmitt. Teatrul Nottara. Data reprezentației: 28 septembrie 2003. Regia: Claudiu Goga. Scenografia: Sică Rusescu. Ilustrația muzicală: George Marcu. Distribuția: Alexandru Repan (Abel Zhorko), Mircea Diaconu (Erik Larsen).

A kiss is just a kiss

Marii actori n-au nevoie de dramaturgi geniali, pe care să-i slujească, ci de unii abili, care să-i servească, știind să-și plieze textul pe particularitățile talentului celor dintâi. Sarah Bernhardt a fost mai bine servită de Victorien Sardou decât de Molière, Eleonora Duse s-a folosit mai bine de D'Annunzio decât de Shakespeare. Olga Tudorache, *ejusdem farinae*, a recurs la sprijinul Anei-Maria Bamberger, eminent medic, care i-a scris o piesă, ca o croitoreasă de clasă, ce face o rochie